

Prawa ofiar przestępstw

Każda osoba fizyczna, której dobro chronione prawem (m.in. życie, zdrowie, godność, wolność, mienie) zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez przestępstwo, a także jej najbliżsi jest uznawana wg prawa za ofiarę i może żądać respektowania praw ofiary.

OFIARA PRZESTĘPSTWA MA PRAWO DO:

1. POMOCY

Ofiara niezależnie od tego, czy ujawniony został sprawca przestępstwa i czy ma miejsce postępowanie karne (kiedy ofiara uzyskuje status pokrzywdzonego), bądź cywilne (kiedy ofiara uzyskuje status poszkodowanego) oraz niezależnie od więzi rodzinnej łączącej sprawcę i ofiarę winna uzyskać potrzebną jej pomoc prawną, materialną, medyczną, psychologiczną i socjalną.

2. GODNOŚCI, SZACUNKU I WSPÓŁCZUCIA

Do szczególnego przestrzegania tego prawa zobowiązani są przedstawiciele wymiaru sprawiedliwości, służby zdrowia i służb socjalnych. Nie można przerzucać odpowiedzialności za przestępstwo ze sprawcy na ofiarę. Nie można usprawiedliwiać przestępstwa tradycją, kulturą, stereotypami minimalizującymi winę sprawcy.

3. BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY ORAZ POSZANOWANIA JEJ ŻYCIA RODZINNEGO I PRYWATNEGO

- Ofiara ma prawo do traktowania ze szczególną troską i powagą przez organy wymiaru sprawiedliwości i organy ścigania. Postępowanie w sprawie powinno być prowadzone tak, by uwzględniać interesy i stan ofiary. Jej przesłuchania winny być: ograniczone do minimum, prowadzone w sposób kulturalny, wolne od opóźnień, odwołań i zmuszania ofiary do wielokrotnego przeżywania na nowo tragedii jakiej doświadczyła. Oznacza to zakaz wkraczania w prywatność ofiary i jej rodziny ze strony wszystkich, którzy stykają się z nią w związku z popełnionym przestępstwem, w szczególności: przedstawiciele organów państwowych, służb medycznych i socjalnych, mediów.
- Ofiara ma prawo do bezpieczeństwa osobistego, a obowiązkiem Policji i prokuratury jest jej to bezpieczeństwo zapewnić.
- Ofiara może zażądać utajnienia swoich danych osobowych. Ofiara ma prawo domagać się zastrzeżenia danych dotyczących jej miejsca zamieszkania do wyłącznej wiadomości prokuratora lub sądu, a także do zachowania anonimowości w sprawozdaniach prasowych, telewizyjnych, w internecie i w innych mediach, dotyczących jej sprawy.
- Ofiary przestępstw o podłożu seksualnym powinny być przesłuchiwane przez funkcjonariuszy Policji tej samej płci, a gdy ofiarą jest dziecko przesłuchanie powinno odbywać się w obecności psychologa lub osoby, którą dziecko darzy zaufaniem.

4. PRAWO OFIARY JAKO STRONY POSTĘPOWANIA KARNEGO DO WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI

- Prawo ofiary do pomocy i reprezentacji prawnej powinno być przynajmniej zrównane z prawami przysługującymi oskarżonemu. Ofiara powinna mieć np. prawo do bezpłatnego pełnomocnika, w tych samych przypadkach, w których przyznaje się prawo sprawcy do obrońcy z urzędu.
- Ofiara w sprawach o przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego może działać jako strona w charakterze oskarżyciela posiłkowego. Oświadczenie takie może złożyć od momentu wniesienia aktu oskarżenia aż do momentu jego odczytania w sądzie. W razie powtórnego wydania przez prokuratora postanowienia o odmowie wszczęcia lub o umorzeniu postępowania pokrzywdzony może w terminie miesiąca wnieść swój akt oskarżenia do sądu.
- Ofiara ma prawo do rzetelnej, zrozumiałej dla niej i wyczerpującej informacji o przysługujących jej prawach i procedurach ich dochodzenia, a także na temat toczącego się w sprawie postępowania.
- Ofiara ma prawo brać udział w czynnościach śledztwa lub dochodzenia toczącego się w jej sprawie, do składania wniosków o dokonanie czynności w toku postępowania przygotowawczego (a więc zanim sprawa trafi do

sądu) a także do wglądu do akt sprawy i sporządzania odpisów dokumentów występujących w sprawie.

5. PRAWO OFIARY JAKO STRONY POSTĘPOWANIA KARNEGO DO MEDIACJI I POJEDNANIA ZE SPRAWCĄ

- Ofiara ma prawo do mediacji i pojednania ze sprawcą. Ofiara ma prawo wystąpić z taką inicjatywą do prokuratora lub do sądu.
- Ofiara ma prawo w sprawach z oskarżenia prywatnego do pojednania i ugody.
- Ofiara ma prawo na swój i oskarżonego wniosek do porozumienia się ze sprawcą w kwestii naprawienia szkody lub zadośćuczynienia.

6. PRAWO OFIARY DO RESTYTUCJI (WYRÓWNANIA) PONIESIONYCH SZKÓD

Przestępcy albo osoby trzecie odpowiedzialne za ich zachowanie powinni dokonać sprawiedliwej restytucji na rzecz ofiar, ich rodzin lub osób pozostających na utrzymaniu. Restytucja powinna obejmować: zwrot własności, zapłatę za doznaną krzywdę lub poniesioną stratę, zwrot wydatków poniesionych w wyniku wiktyimizacji, zabezpieczenie usług oraz przywrócenie praw.

**JEŚLI JESTEŚ OFIARĄ PRZESTĘPSTWA
BEZ WZGLĘDU NA WIEK, PŁEĆ, RASĘ, NARODOWOŚĆ ITP.
MASZ PRAWO DO ZŁOŻENIA ZAWIADOMIENIA
O PRZESTĘPSTWIE W NAJBLIŻSZEJ JEDNOSTCE POLICJI LUB
PROKURATURZE.**

Jeśli jesteś osobą pokrzywdzoną przestępstwem może również zwrócić się o pomoc do:

- Policji,
- najbliższej Prokuratury,
- lokalnego Centrum Pomocy Rodzinie,
- lokalnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- lokalnego Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
- Biura Porad Obywatelskich, ul. Gałczyńskiego 3 w Warszawie, tel. (0 prefix 22) 828-12-95,
- Fundacji Pomocy Ofiarom Przestępstw, ul. Wiśniowa 50 w Warszawie, tel. (0 prefix 22) 848-28-90,
- Komitetu Ochrony Praw Dziecka, ul. Bolesć 2 w Warszawie, tel. (0 prefix 22) 831-24-29,
- Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, ul. Szczotkarska 48A 01-382 Warszawa, tel. 0-801-120-002